

Aspiration and Allegiance

פרשת תרומה תשפ"ג

EXODUS

25 / 1-9

PARASHAS TERUMAH

HASHEM spoke to Moses, saying: ² Speak to the Children of Israel and let them take for Me a portion, from every man whose heart motivates him you shall take My portion.

³ This is the portion that you shall take from them: gold, silver, and copper; ⁴ and turquoise, purple, and scarlet wool; linen and goat hair; ⁵ red-dyed ram skins, tachash skins, acacia wood; ⁶ oil for illumination, spices for the anointment oil and the aromatic incense; ⁷ shoham stones and stones for the settings, for the Ephod and the Breastplate.

⁸ They shall make a Sanctuary for Me — so that I may dwell among them — ⁹ like everything

2

תְּרוּמָה — *Portion*. The true sense of the word has no English equivalent. It implies a *separation* of a portion of one's resources to be set aside (*Rashi*) for a higher purpose. The root of the word is **רומ**, to *uplift* (*R' Hirsch*). Thus, the effect of these contributions was to elevate the giver and his concept of the purpose of the wealth with which God had blessed him.

3. וְקָפָה — *Silver*. There were three separate portions of silver, two of which were obligatory. They were: a half-shekel portion from every Jew that was used to make the sockets for the Tabernacles planks (38:26), and an annual half-shekel portion that went into a fund to purchase communal offerings for the Tabernacle service. The optional gifts of silver were used to make vessels for the Tabernacle (*Rashi* to v. 1).

4

Reb Tzadok on Anush

THE TORAH DESCRIBES in detail the contributions of the Jewish people to the construction of the Mishkan (Tabernacle). The building of the Mishkan had monumental significance. Beyond being ambitious, it was the most noble of any project ever attempted by man: to create a physical structure to serve as a dwelling place of the *Shechina*. The *Shechina* is the aspect of Hashem's presence that is openly revealed within the realm of physical creation. The Zohar points out that more than anything else Hashem cherished the contributions to the Mishkan because they emanated from the wholeheartedness of the Jewish people.¹⁸⁹

Rav Tzadok¹⁹⁰ expounds upon the deeper meaning of the *medrash* and the Zohar that explain an amazing idea: the closest place to Hashem in this world lies within the hearts of the Jewish people.¹⁹¹

Just as the Mishkan was sanctified as the exclusive dwelling place for the *Shechina*, so the heart of every Jew has the capacity to become a dwelling place for the *Shechina*. In order to be eligible for its lofty purpose, the Mishkan needed to be sanctified; so too every Jewish person who desires to become a host for the *Shechina* requires a process of sanctification of the heart to be worthy of this lofty goal.

Rav Tzadok goes on to explain that we find three different facets of *kedusha*:¹⁹²

1. sanctity of time
2. sanctity of space
3. sanctity of man

The first place that the Torah employs the word *kedusha* is in the framework of Shabbos: "And He blessed the seventh day and He sanctified it" — this is the **sanctity of time**.

The second aspect of *kedusha* we find when Moshe witnesses the revelation of the *Shechina* in the burning bush. Hashem instructed Moshe to remove his shoes because the land that he stood upon was *holy* — this is the **sanctity of space**. The Torah reveals the concept of the sanctity of space within the framework of Moshe's mission to redeem the Jewish people and bring them to Mount Sinai to receive the Torah in order to teach us that it is the Torah, which Moshe represents, that sanctifies space.

3 א"ל א"ל - 3 - 5 צ"ק

יש לתמוה על סדר הציווי, שקודם מצוה על התרומה ומפרט כל מיני התרומה, ורק לאחר מכן מצווה על עשיית המקדש, ולכאורה סדר הדברים הוא להיפך, קודם הוא צריך לומר: "ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם", ורק לאחר מכן לומר שלצורך עשיית המקדש צריך לקחת תרומה מאיתם, ומדוע התורה מתחילה עם ציווי לקיחת התרומה, ללא ביאור מטרת התרומה, ורק לאחר פירוט כל ענייני התרומה אומר את צורך התרומה.

6

The third type of *kedusha* is the Jewish people themselves, who were sanctified upon the receiving of the Torah: "And you shall be for me a kingdom of priests and a holy nation" — this is the **sanctity of man**.

The sanctity of space, time, and man, in which each point is intrinsically connected to the other, form a triangle of *kedusha*. The *kedusha* of Shabbos — sanctity of time, the Mishkan — sanctity of space, and the Jewish people — sanctity of man, are distinctive manifestations of the same reality — the presence of the *Shechina*.

The cryptic expression of our sages, that "Shabbos is fixed and

established,"¹⁹³ conveys the concept of sanctity of time — that Shabbos is immutable. Hashem blessed the seventh day with innate *kedusha* that endures and transcends the time boundaries of every generation.

In contrast to this, the *kedusha* of space and the *kedusha* of man have been altered. Prior to the sin of the Golden Calf, the sanctity of space included the entire area where the Jewish people encamped. Subsequent to the sin, the *kedusha* of space was limited to the confines of the Mishkan: "And they should make for Me a Mishkan and I will dwell within them."

A similar transformation took place with regard to the sanctity of man. Prior to the sin of the Golden Calf, the entire nation was a kingdom of priests. The people were able to devote themselves to the study of Torah in order to become teachers of Hashem's ways to the rest of the world. After the sin, the rights of the priesthood were limited to the descendants of Aharon, the High Priest. From that time on, the sanctity of man, serving as host to the *Shechina*, was reserved for the descendants of Aharon.

The lesson for us regarding Shabbos is profound. Despite the sin of the Golden Calf, the unconditional sanctity of Shabbos returns every week without exception. Within the pristine sanctity of the Shabbos, every Jewish soul has an opportunity to regain its own intrinsic kedusha.

Furthermore, Shabbos is sanctified with a prohibition to engage in the mundane creative tasks normally associated with making a livelihood. These prohibitions actually free us to devote our time and energies to connect with our sacred calling as a holy nation and devote ourselves to the study of Torah. On Shabbos, unshackled from the burdens and distractions of the weekday grind, enveloped in its sanctity and engrossed in Torah study, we create a microcosmic Mishkan.

This is what the Zohar means when it praises those who prepare a dwelling place for the Shechina on Shabbos within the chambers of their hearts. On Shabbos, Hashem calls upon us to detach from

routine physicality and apply our time and energy to delve into the wisdom of Torah, enabling us to fulfill our sacred mission. Through focusing our hearts on the spiritual opportunities that Shabbos provides, we can build a virtual Mishkan — a dwelling place for the Shechina. Shabbos has never changed, whereas we can change ourselves by opening and sanctifying our hearts to welcome G-d's presence. This is the deeper meaning of the medrash of our sages: "Hashem is the heart of the Jewish people, as is written in the Scripture: 'G-d is the rock of my heart and my portion forever.'"¹⁹⁴

דרש משה על התורה

They shall make a Sanctuary for Me (25:8) — ועשו לי מקדש

On the surface it would appear that the holiness of the Sanctuary has to emanate from Hashem, and that humans can only build a physical structure which Hashem then makes into a Sanctuary by causing His Presence to dwell in it. Nonetheless, this verse seems to imply that it was the task of the Jews to actually make a Sanctuary, and not just the building to house it. If so, the Torah teaches us here that it is within the power of humans to cause Hashem's Presence to dwell among them.

How can we accomplish this? I believe that the following verses, which list the materials to be used in the Mishkan, map out the process to be

followed. Really, the Torah should first have stated the mitzvah of building the Sanctuary, and only then specified the materials required for its construction. Had it done so, however, it would have been impossible to make a Sanctuary, for that can be done only if the donors are aware that everything they are giving really belongs to Hashem, and is entrusted to them only for safekeeping and to be used in accordance with the wishes of its owner. Therefore, when He asked them to return it, they had no right to know what use He intended to make of it, just as a bank has no right to ask its depositors what they intend to do with their money after they withdraw it.

And this holds true for all issues which are imbued with holiness. Only when one gives with this understanding will the project merit success as a Sanctuary, for without this attitude it is difficult to gain merit for the construction of building something holy.

לפיכך בעוד שהבית עצמו נבנה ע"י ה' ובאמצעות ממונו, הרי ש'מקום המקדש' דהיינו הקרקע שעליו נבנה הבית - עליו להינתן דווקא מצד העם ועל ידו, ונתינה זו צריכה להיות נתינת חובה, שכן מטרת הנתינה היא לייחס את המקום למקום העם, שבכך יחשב המקדש העומד עליו כעומד בתחומם של ישראל. כי יש הפרש בין בניין הבית עצמו להקדשת הקרקע והמקום לבית, שכאשר רצונו יתברך לשכון בתוך מחנה ישראל, בוודאי חובה היא לתת ולזמן את המקום הראוי והמיועד, שבלעדי זה אין מקום לכלום, ואין זה כעצם הבניין שכבר שייך הוא למירת הנדיבות עד כמה היא.

פרשת תרומה בן מלך על התורה

תורת משה

גדר מצוות עשיית המקדש - בניין בשליחות גבוה

ונראה הביאור בזה, כי בנין בית המקדש שונה בגדרו מכל המצוות והעבודות שבתורה, שכל העבודות והמצוות שנצטוונו עליהם, הינם מעשיהם של ישראל לכבוד ה'. אולם בנין בית המקדש אינו מעשה של ישראל, אלא הקב"ה בכבודו ובעצמו - מעוצם אהבתו וגודל חביבותו את בניו - הוא אשר חפץ לבנות לו בית בתוככי עמו ישראל ולהשרות שכינתו בהם.

וגדר המצוה בזה הוא, שכיון שחפץ ה' לבנות לו בית, הרי הוא מצווה את ישראל לבנות בשליחותו את הבית למענו. ומעתה, מצות "ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם" שונה מכל מצוות העבודה שבתורה, שאין היא מעשה המוטל על כלל ישראל מצד חובתם העצמית שהם חייבים לכבוד ולשרת את ה'. אלא מצוה זו גדרה - ששלוחים הם שעליהם הוטלה המשימה, ובאמצעות היותם שלוחי דרחמנא, ה' הוא הבונה את הבית לכבודו.

שכן כל עיקר מצוות המקדש הוא, שהקב"ה נתאווה להיות לו דירה בתוך בני ישראל, לשכון בתוכם, כמפורש רבות בכתובים ובמדרשי חז"ל, והוא המשרה שכינתו בתוך

המשכן שייבנה לשמו, כך שכל הבניין עצמו אינו כמעשה המוטל עלינו, אלא אנו עושים זאת לשמו ובשמו יתברך.

התרומה - נתינת ממון לרשות גבוה

אמנם, כדי שיהיה המקדש מיוחס ונחשב כבית אשר בנה ה' לכבודו, ובני ישראל המופקדים על המלאכה לא יהיו נחשבים כבעלי המעשה, אלא כשלוחים הממונים עליה - צריך שתהא מצוות הבנין מחולקת לשתיים. בראש ובראשונה, מצווים ישראל להרים תרומה ולהפריש ממון לה', כך שיהיו מוכנים ברשות גבוהה האמצעים הדרושים לבניית ביתו. ואחר שהממון עומד ברשות גבוהה, הריהו ממנה את שלוחיו לבנות לו בית בממונו זה, ובכך נחשב הבית הנבנה על ידיהם כבית אשר בנה ה'.

ונמצא, שמצוות התרומה לבנין הבית אינה הכשר מצוה בלבד וכהיכי תמצי לבנין המשכן, כענין הפרשת ממון הנצרכת בשאר מצוות התורה, אלא מצוה שונה ומיוחדת היא, בהיותה יסוד ועיקר לתכלית עניינו של הבית.

וזו הביאור בסדר הדברים, שנצטוו בזה שתי מצוות. תחילה נתינת מצות "ויקחו לי תרומה" - שעל ידה מתקבל ממון ברשות גבוהה, ואחר שנתקבל הממון והפך לממונו של ה', או אז שייך לצוות את ישראל "ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם". כי רק כאשר הבית נבנה בממון כזה - מתקיים גדרו המיוחד של המקדש, להיות נחשב כבית אשר בנה ה' בעצמו בתוך בני ישראל. וזהו דקדוק המקראות שהודגש לשון "לי" - "ויקחו לי תרומה", "ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם". כלומר כל עיקר מצוות אלו אינם אלא בעבור ה', הרמת תרומה - לה', והקמת הבית - בשליחותו של ה' ולמענו.

וכיון שנתינת התרומה, כמוה כעיקר עשיית המשכן, אשר איננה עבודה המוטלת על ישראל מצד עצמם, לכן ראוי הוא שתהא הנתינה בעלת אופי של 'תרומה' דווקא הבאה מתוך נדיבות הלב, ולא מתוך חובה כשאר מצוות אשר המה מוטלות על ישראל מצד עצמם.

יתר על כן, אילו היו כל ישראל נתבעים על הנתינה בצורת חובה - לא היתה הנתינה מתפרשת כהחלט כתרומה לה', אלא כהפרשת ממון לצורך קיום מצוה, ושבו היה המשכן מיוחס למעשה העם, כדוגמת הקרבנות וכיוצא בהן. ודווקא בכך שהמשכן נבנה מכספי תרומה הבאה מתוך נדיבות הלב, אז מתפרש הממון כהחלט כמי שנתרם תחילה לה', ואשר באמצעות ממונו זה - הריהו בונה בית לכבודו.

קניית קרקע המקדש - מתרומת חובה ולא נדיבה

אמנם, בנוסף לתרומת המשכן שבאה בנדבה, היתה נתינת תרומה שבאה כחובה, ככתוב בתחילת פרשת כי תשא - כי תשא את ראש בני ישראל לפקודיהם ונתנו איש כפר נפשו לה' בפקד אותם ולא יהיה בהם נגף בפקוד אחם' (ל, יב).

ויש לדעת הטעם מדוע תרומה זו של האדנים דייקא באה כחובה, בניגוד לתרומת שאר המשכן וכליו כמבואר לעיל.

ונראה הביאור בזה, כי בכדי לקיים את גדרו המיוחד של המקדש כבית אשר בונה ה' בתוך בני ישראל, לקיים מה שנאמר "ושכנתי בתוכם", הנה לשם כך צריך הבית להיבנות בתוך תחום מושבם של ישראל.

יתר על כן מודגש בתורה דבר מיוחד שהיה במינוי האומנים - שהקב"ה בעצמו נתן את החכמה בלבם לעשות את המלאכה, כמו שנאמר בצלאל - 'ואמלא אותו רוח אלוקים בחכמה ובתבונה וברעת ובכל מלאכה. לחשוב מחשבות לעשות בזה ובכסף ובנחושת. ובחורשות אבן למלאות ובחורשות עץ לעשות בכל מלאכה' (שמות ל, ג-ה). וכן כתיב שם (פסוק ו) 'ובלב כל חכם לב נתתי חכמה'.

וכן כשנתקיימו הדברים ובוצעו בפועל, האריכה בזה התורה: 'ויאמר משה אל בני ישראל, ראו קרא ה' בשם בצלאל בן אורי בן חור למטה יהודה. וימלא אותו רוח אלוקים בחכמה בתבונה וברעת וגו' ולהורות נתן בלבך הוא ואהליאב וגו' מילא אותם חכמת לב לעשות כל מלאכת חרש וחושב וגו' (שם לה, ל-לה).

וכל זה בא ללמדנו כפי שנתבאר לעיל, שאין בניין המשכן וכליו נחשב למעשיהם ויוזמתם של ישראל, אלא כל מעשיהם בזה נעשים בשליחותו של ה'. ובכך שכל כשרון עשייתם ואומנותם היתה על ידי שניתן בהם כח אלוקי מיוחד לרגל המלאכה, ויד ה' פעלה בקרבם לעשות את כל המלאכה בחכמה וברעת, הרי זה מבטא כי הקב"ה הוא הוא אשר בנה ופעל כל זאת על ידם, והם שימשו כביכול כידא אריכתא של הקב"ה.

יתירה מזו כתב בעל 'צפנת פענח' על התורה - שאחרי גמר המלאכה נסתלקה מהם החכמה הזאת, ולפי זה הרי היה בולט בעליל שאין זה אלא יד ה' אשר עשתה זאת.

צורת ומידת הבלים - ככל אשר אני מראה אותך

וזהו גם הטעם שפירטה התורה בדקדוק רב את כל פרטי המידות ושיעורי המשכן וכליו, ותיארה את מראיהם וצורותיהם לפרטיהם, ובכל חפצי מצוה אנו רואים שלא ירדה התורה שבכתב לפרטים כגון דא, ולמשל בתפליין וציצית ושופר וכדומה, התורה כתבה רק באופן כללי ביותר, 'והיה לאות על ידיך' 'זכרון תרועה', ורק בתורה בע"פ והלכה למשה מסיני למדנו את כל הפרטים. ואילו כאן קבעה תורה בפירוש את כל סוגי החומרים, צורתם המפורטת עם הטבעות והקישוטים והזר, ומידותיהם המדוייקות. עד כדי שקבעה מספר הלולאות שיעשו לצורך חיבור היריעות אלו עם אלו, ועוד הרבה כיוצא בזה. שלפום ריהטא יש לתמוה על אריכות הדברים עד פרטי פרטיהם, אך לפי האמור יומתק היטב,

שכל זה נובע ממה שהקב"ה הוא הבונה את הבית, והוא מורה ומנחה את שלוחיו כיצד לבנותו. והבן,

ויש לדקדק כן גם מן האמור - 'ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם. ככל אשר אני מראה אותך את תבנית המשכן ואת תבנית כל כליו' (שמות כה, ט-י). 'וראה ועשה בתבניתם אשר אתה מראה בהר' (שם פסוק מ).

כלומר שהקב"ה מראה למשה בהר את תבנית המשכן [ניתכן שמרומז בזה דקדוקים נוספים בעשיית הכלים שלא נתפרשו להדיא, ונאמרו למשה מסיני בפירוט]. ולפי יסוד דברינו העניין מבואר, שמאחר שזה ביתו של הקב"ה אשר הוא בונה אותו, על כן מראה למשה את התבנית המדוקדקת והמפורטת, כאדריכל כביכול אשר מורה לבנאים לבנות כפי התבנית המפורטת השמורה אצלו.

והוא עומק דברי חז"ל שיש מקדש למעלה - 'חביב הוא מעשה הארון ככסא הכבוד של מעלה, שנאמר (שמות טו יז) מכוון לשבתך פעלת ה' מקדש וגו', שמקדש של מעלה מכוון כנגד בית המקדש של מטה, והארון מכוון כנגד כסא הכבוד של מעלה' (מדרש תנחומא ויקהל פרק ז).

כלומר שיש בית כביכול להקב"ה בשמי מעלה, ואף המקדש שלמטה נצטוונו לעשותו דוגמת ביתו של מעלה, הרי שאין עניינו של המקדש לעשותו כבית של עם ישראל שה' בא לשכון בו, אלא הוא בית של ה'.

וכשם שבפרשיות בניין המשכן כתבה התורה בפרוטרוט כל שיעורי הבניין והכלים מידותיהם וצורותיהם, כך מצינו גם בבית עולמים שניתן כל תבנית הבית כנבואה, וכדכתיב - 'ויתן דוד לשלמה בנו את תבנית האולם ואת בתיו וגזכותו ועליותיו וחדריו הפנימיים ובית הכפורת. ותבנית כל אשר היה ברוח עמו וגו' הכל בכתב מיד ה' עלי השכיל כל מלאכות התבנית (דברי הימים א' כה, יא.ט).

ומפסוק זה 'הכל בכתב מיד ה' עלי השכיל', למדו חז"ל שאסור לשנות כלום בבית המקדש (סוכה נא: זבחים לג.). והרי דין זה מלמדנו בעליל על גדר בניין המקדש, שהוא בניינו של ה', ואנו רק שלוחי דרחמנא שנצטוונו לבנות לשמו ובעבורו.

ההקמה בפועל על ידי נם

עוד מצינו סימוכין ליסוד דברינו ממה שבהקמת המשכן כתיב בפרשת פקודי - 'וידבר ה' אל משה לאמר. ביום החודש הראשון באחד לחודש תקים את משכן אהל מועד וגו'. ויהי בחודש הראשון בשנה השנית באחד לחודש הוקם המשכן' (שמות מ, א-יז).

ואמרו חז"ל - 'אמר משה לפני הקדוש ברוך הוא איך אפשר הקמתו על ידי אדם, אמר לו עסוק אתה בידך נראה כמקימו והוא נוקף וקם מאליו, וזהו שנאמר 'הוקם המשכן' הוקם מאליו, מדרש רבי תנחומא' (רש"י לט, לג).

והנה מצינו שבהיות ישראל ישובים על אדמתם, ובאו אל המנוחה ואל הנחלה, והיה להם קרקע ממש משלהם, אשר אז הגיע הזמן לבניין בית עולמים, נתקיים ענין זה כפשוטו ובמלואו. שכאשר קנה דוד את מקום המקדש מאת ארונוה היבטי - קנאו בדמים שנגבו מאת כל בני ישראל, כדאיתא בגמרא (זבחים קטז:): 'כתוב אחד אומר, ויתן דוד לארנן במקום שקלי זהב משקל שש מאות וגו', וכתיב ויקן דוד את הגרן ואת הבקר בכסף שקלים חמשים, הא כיצד, גובה מכל שבט ושבט חמשים שהן שש מאות'.

לעומת זאת, הקמת הבניין באה מתרומות נדיבי הלב, כאמור - 'ויתנדבו שרי האבות ושרי שבטי ישראל ושרי האלפים והמאות ולשרי מלאכת המלך. ויתנו לעבודת בית האלוקים ... וישמחו העם על התנדבם כי בלב שלם התנדבו לה' וגם דויד המלך שמח שמחה גדולה' (דברי הימים א-ב כט, ט-י).

והרי זה כפי שנתבאר, שאף שתרומת בניין המקדש ניטלה רק מאלו אשר נדבם לבם, הרי שהתרומה בעבור המקום שעליו נבנה הבית - נגבתה מכל ישראל, שכולם מצווים עליה, והיא צריכה להיות נתינת חובה בדווקא. כי זה מוטל על כל אחד ואחד, שיהיה מקום מוכן לבנות עליו בית לה'.

שיחות מאמר פו מוסר שענ

ועומק הענין הוא, שאת בית הקיבול לחכמה, דהיינו בקשת החכמה, על האדם לחכין בעצמו, ורק אז הקב"ה ממלאו, וכמו שנאמר: "הרחב פיך ואמלאהו" (תהלים פא יא), ופירש"י ובאבן עזרא: "הרחב פיך ושאל ככל שתוכל, ואמלאהו". "הרחבת הפה", שחיא יצירת בית הקיבול מוטלת על האדם עצמו.

וזה כל עבודת האדם, להכין את הבית קיבול לחכמה. וגם עבודת המדות היא בכלל ההכנה לחכמה, שהרי אחז"ל (פסחים טו א): "כל המתיהר אם חכם הוא חכמתו מסתלקת, כל הכועס אם חכם הוא חכמתו מסתלקת". בחסרון טוהר המדות אין האדם ראוי להיות "בית קיבול" לחכמה, וממילא חכמתו מסתלקת.

ומעין דבר זה שאת בית הקיבול צריך האדם להכין בעצמו מצאנו בנס השמן אצל אלישע, שהיתה האשה צריכה להכין כלים כאשר תוכל (מלכים ב ד א), ורק אז נעשה לה נס ונתמלאו, וכשאמר הנער שאין עוד כלי, 'ויעמוד השמן' (שם ו), כי אין הנס נעשה לאדם אלא כשהכין כלים לקבלו. וכן הוא בהשפעת החכמה על האדם, שאת "בית הקיבול" שלו לקבלת החכמה צריך האדם בעצמו להכשיר, וה"בית קיבול" הוא "בקשת החכמה" - "חכם לב", וע"י זה הוא זוכה לשפע רב לאין שיעור.

בחירת האומנים על ידי הקב"ה

ביארנו שגדר עשיית המשכן וכליו, שונה היא משאר המצוות והעבודות, שכל חובת עשייתם ואחריות קיומם מוטלים עלינו, ובהם אנו עובדים את ה', ואילו במשכן, ה' הוא אשר בונה את הבית לכבודו.

ולפי זה מבואר דבר נפלא שמצאנו במשכן, שהסמין ה' ובחר את עושי המלאכה, ופירטה התורה את שמותם - 'ראה קראתי בשם בצלאל בן אורי בן חור למטה יהודה ...

ואני הנה נתתי אתו את אהליאב בן אחיסמך למטה דן' (לא, ב.ו). ולא נמצא כדוגמת זה בכל שאר עבודות ישראל לה', שמעולם לא פירשה תורה מי הם האומנים הראויים לכל מלאכה, אלא עם ישראל בעצמו בוחר את האנשים המוכשרים והראויים לכך כפי ראוה עיניהם.

אכן לפי האמור טעם הדבר הוא, הואיל והקב"ה עצמו הוא אשר בונה אותו, לפיכך הוא בורר לו את האומנים הראויים בעיניו לתפקיד זה, וממנה אותם שלוחים על עשייתו ולעסוק בבניינו על כל חלקיו.

הקדמה לפרשת "תרומה", היה המשגיח דמיר, הגי' ירוחם הלוי ליבוביץ זצ"ל, גייל להתוות קוים כיצד ללמוד פרשה זו ולהפיק ממנה לקחים מעשיים עבורנו (הדברים מובאים בספר "שיעורי חומש" מאת הרב וולבה זללה"ה). לדבריו, הדרך

ללמוד את ענייני המשכן וכליו היא, לדמות אותם לשאר המצוות אשר סודותיהן אינם ידועים לנו. לדוגמא, מצות הנחת תפילין. אנו יודעים שהתפילין צריכות להיות מרובעות, אבל אין לנו מושג מדוע עליהן להיות כך. למעשה, לכל מצוה ומצוה יש יסודות רוחניים אשר אינם ידועים לנו, כל מה שאנו יודעים הוא שעלינו לקיים את המצוות בדקדוק.

לגבי מצות תפילין, למשל, ידוע לנו שאם מניחין תפילין כהלכה עם כל הפרטים והדקדוקים, אזי זוכים ל"וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך ויראו ממך" (דברים כח). אבל כאשר ישנו שינוי בפרט קטן ביותר, כגון אם התפילין אינן מרובעות במדויק, שוב אין להן שם תפילין. שם תפילין חל עליהן רק אם הן עשויות כהלכה, אחרת הן קופסאות עור בעלמא. במצוה זו של הנחת תפילין אנו מקיימים את כל דיני התפילין, מבלי לדעת את הסודות הטמונים בה.

כך עלינו לגשת לעניינים הכתובים בפרשת תרומה, שכן לכל קרש ולכל פרט אחר במשכן ישנה סיבה רוחנית. בוני המשכן היו צריכים לבנות את המשכן בדיוק כפי שנצטוו, ואילו היו סוטים אפילו במשהו מההוראות, לא היתה השכינה יורדת לישראל באמצעות המשכן! הדבר דומה לרוקח, שהוא חייב להקפיד מאד לטפח תרופות במינון המדויק אשר עליו הורה הרופא. כל שינוי עלול להזיק ותוצאות הנזק עלולות להיות מרחיקות לכת, כי רק הרופא שקבע ממה סובל החולה יכול לקבוע איזו תרופה עליו לקבל ובאיזו תדירות וכמות היא צריכה להינתן. כך, להבדיל, רק הקב"ה יכול לקבוע בדיוק על ידי אלו מעשים אפשר לזכות להשראת השכינה.

כך הוא הענין גם לגבי כל דרכי עבודת ה'. האדם אינו יכול לקבוע על ידי אלו מעשים הוא יגיע לקדושה, משום שאין לו כל מושג בדברים אלה. מי היה מעלה על דעתו שעל ידי הקפת היד ברצועה של תפילין או על ידי נענוע הלולב וכדומה, מגיעים אל השלימות? רק בורא העולם יכול לומר לנו על ידי אלו מעשים עובדים אותו ומגיעים למדרגות עליונות. עלינו לעשות את המוטל עלינו, גם בלי ידיעה והבנה כיצד משיגים על ידי כך מעלות וקדושה.

זוהו, איפוא, יסוד גדול בעשיית המצוות - לעשותן אפילו בלי לדעת כיצד הן פועלות! הדבר היחיד שעלינו לדעת בנידון זה, שאם נעשה אותן תוך שמירה על כל פרטי ההלכה, נגיע לדרגות רוחניות.

נפלא שהרי לא כתוב יום שמחתו, אלא כתוב "יום שמחת לבו", כיון שהמקדש הוא בתוך הלב, ושכנתי בתוכם, בתוך לבם, וזה שהקב"ה אומר, עשו לי קיטון אחד, שזה הלב, וכפי שמביא המדרש את הפסוק "צור לבבי וחלקי אלקים לעולם".

הרמב"ן [גה, א] אומר כאן דבר מופלא, "וסוד המשכן הוא שיהיה הכבוד אשר שכן על הר סיני, שוכן עליו בנסתר". ונראה לבר, שהכוונה היא ללב שהוא נסתר, כפי שהקב"ה אומר לשמואל נא טו, ז, "אדם יראה לעיניו וה' יראה לבב", היינו, כיון שהלב הוא מקום נסתר.

23 וזהו המשך הפסוק "מאת כל איש אשר ידבנו לבו תקחו את תרומתי" היינו תרומה שבאה עם הלב, מעשים עם לב, כפירוש רש"י "ידבנו לבו לשון נדבה והוא לשון רצון טוב". וכפי שאומר האור החיים הק' [כה, ב] וז"ל, "ובדרך רמז ירצה שיכוין כל אחד לדבק בה', בחינת נפשו הנקראת תרומה, באמצעות המעשה". חייבים להגיע שהמעשים שלנו יהיו עם לבי ער, עם השתוקקות, עם געגועים, ועם התקשרות לבורא עולם, בטהרת הלב, שזה מה שנדרש מלב יהודי, וכפי שהגמרא [סנהדרין קו, ב] אומרת, "רחמנא ליבא בעי". וכן מובא לפרש גם בהיפוך דברי חז"ל אלו, היינו שליבא רחמנא בעי, שהלב צריך את הקב"ה, היינו שיהיה בו את הקב"ה, בקשר חזק ואמיץ.

4 ומוסיף ומבאר בעל החרדים, "...איך אפשר להכיר מי הוא אשר ידבנו לבו, פירש לך הכתוב מי שאתה רואה, שרודף אחרי התורה וקיום המצוות, בכל לבב, תאוה גדולה, כדכתיב והושע יא, ז, "אחרי ה' ילכו כאריה ישאג", היינו דכתיב אשר ידבנו לבו, ודאי שכינתי עמו...".

וכפי שאומר האור החיים בפרשת בא על הפסוק יב, ג, "ויקחו להם איש שה לבית אבות שה לבית", "ויקחו להם איש" פירוש על דרך אומרם ז"ל [סנהדרין צג, א] איש, אין איש אלא הקב"ה, כי במצוה זו יקחו

להם לקיחה גדולה ועצומה והוא איש שהוא אלקינו מלכנו". דהיינו שע"י עשיית המצוה, אתם לוקחים את הקב"ה אליכם.

שלום

תרומה

נתיבות

וכמו שלכלל ישראל נאמר הצווי ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם, כך הוא נאמר לכל יחיד מישראל, כדכ' וכן תעשו ופירש"י לדורות, שבכל הדורות מצווה יהודי בועשו לי מקדש, שיעשה את גופו מקום להשראת השכינה, כמאמר בתוכם בתוך כל אחד ואחד. וע"ד שביארנו שבביהמ"ק היה תחתיים שניים ושלישיים, המזבח החיצון, ההיכל וקודש הקדשים, וכמ"כ בבחי' ביהמ"ק שבגוף האדם, המז הוא כנגד קודש הקדשים, לשעבד הדעות וההשקפות לעבודתו ית', והלב הוא כנגד ההיכל למסור להשי"ת את תשוקותיו ורצונותיו, ועוד יש האברים התחתונים מדור התאוות, שהם כנגד המזבח החיצון שבו מקריבים קרבנות, ואש תמיד תוקד על המזבח לא תכבה, שהאש קודש שורפת ומכלה את אש התאוות. ובוז עיקר מה שנתאוה הקב"ה להיות לו דירה בתחתונים, היינו מה שיותר תחתונים, שתכלית רצונו ית' מתקיים יותר ע"י כל מה שמוסר יותר מן תאוותיו, וכל כמה שמוסר את נפשו ומכניס את כח האש שבו לקדושה. וכמו שבכללות העולם

א"ת יוסף לקח

הביטוי "ויקחו לי" אומר דרשני - וכי הקב"ה זקוק לתרומה, והרי לה' הארץ ומלואה; ואכן, לדברי "שפתי חכמים", שאלה זו הביאה את רש"י לפרש שכונת "לי" היינו לשמי. אולם עדיין יש להבין, אומר מרן הגרא"ל שטיינמן (שליט"א) בספרו "ימלא פי תהלתך" (עמ' ק"ג): מדוע, איפוא, לא נאמר כאן בפירוש "לשמי" ויש לומר שבאו כאן ללמדנו יסוד גדול וחשוב. כל המצוות שאדם מקיים וכן כל מה שהוא עושה, נעשה בכוחו של הקב"ה, כי הוא הנותן לו כח ומסיע לו בפועל בעשיית כל דבר. וכל זה חסד הבורא, שמצד אחד נותן לו את הכח לעשות את מעשי המצוות, ועם זאת מחשיב את המעשים האלה כאילו נעשו על ידי האדם למען הבורא. וכמו שאמר דוד המלך ע"ה (דברי הימים"א כט) "כי ממך הכל, ומינדך נתנו לך". לכן נאמר כאן "לי", ללמדנו שבשמים נחשב כאילו האדם נתן לה', אף על פי שלאמיתו של דבר הכל שלו, ומידו נתנו לו.

רס חלון התבה • פרשת תרומה י' ניח ה' (ה')

לפי זה, אפשר לדייק בדברי המשנה בתענית [פ"ד מ"ח] שמביאה את הפסוק [שה"ש ג, יא] "צאנה וראינה בנות ציון במלך שלמה בעטרה שעטרה לו אמו ביום חתונתו וביום שמחת לבו". אומרת המשנה, "ביום חתונתו זה מתן תורה, וביום שמחת לבו זה בנין בית המקדש". ומדויק

ע"י החטאים נסתלקה השכינה עד שעלתה לרקיע השביעי, כך גם אצל כל יחיד כאשר חוטא ופוגם מסתלקת ממנו השכינה והולך ומתרחק, וכאשר מתקן את פגמיו חוזרת השכינה שוב לשכון בתחתונים, וזוהי מצות ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם.

ועד"ו מתבאר מאה"כ (תהלים כז) אחת שאלתי מאת ה' אותה אבקש שבתי בבית ה' כל ימי חיי. שאיך יתכן שבתי בבית ה' כל ימי חיי, אלא הכוונה שביתו שלו יהיה בית ה', בית שמקיימים בו רצון ה', בית שמקריבים בו קרבנות ואש קודש תוקד בו. ועי"ז יהיה שבתי בבית ה' כל ימי חיי לחזות בנועם ה' ולבקר בהיכלו, וזוהו תכלית רצון העליון שנתאווה הקב"ה להיות לו דירה בתחתונים, וכל אחד ואחד מצווה בזה במצות ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם.

ויש לבאר, בהקדם מה שמצינו שאמר הקב"ה לאברהם (בראשית יב. א): "לך לך מארצך וממולדתך ומבית אביך אל הארץ אשר אראך", ולא הודיעו להיכן ילך. ותמהו, מדוע לא הודיעו הקב"ה מיד בציווי ההליכה את מקום הליכתו. ונתבאר בדברי חז"ל (בראשית רבה לט. ט), שהוא כדי ליתן לו שכר על כל הליכה והליכה.

וביאור הענין, שאילו היה הקב"ה מודיע לאברהם מראש להיכן הוא צריך ללכת, נמצא שכל הליכתו היתה רק הכשר מצוה בשביל להגיע אל אותו מקום אליו נצטווה ללכת, וכיון שהקב"ה רצה שיהיה לו שכר על עצם ההליכה, על כל פסיעה ופסיעה, שההליכה עצמה היתה נחשבת בעיני הקב"ה למעשה הראוי לשכר, כיון שהיתה בהליכה מטרה בפני עצמה, לכך לא נאמר לו להיכן הוא צריך ללכת, כדי שלא יתחשב ההליכה רק כאמצעי בשביל להגיע אל המקום, אלא ההליכה עצמה היא התכלית ועליה ניתן השכר.

ועל דרך זה יש ליישב בפרשתינו, כי אילו היתה התורה מקדימה ואומרת: "ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם", אם כן "וזאת התרומה אשר תקחו מאיתם זהב וכסף ונחושת", לא היתה התרומה אלא אמצעי לצורך בניית המשכן, ולא היה בה מטרה בפני עצמה, רק היתה אמצעי בשביל בניית המשכן, וכיון שרצה הקב"ה את הנתינה עצמה, ותכלית המצוה היתה ההשתתפות של בני ישראל בעצם הנתינה לכבודו של

הקב"ה, בעצם התרומה יש מטרה בפני עצמה, לכך לא נאמר להם כבר בתחילה לאיזה צורך יש לתת את התרומה, אלא "ויקחו לי תרומה לי לשמיי", בעצם לקיחת התרומה בעבור הקב"ה יש תכלית ושכר, ורק לאחר מכן פירט שאחר שיתנו התרומה יעשו עם התרומה מקדש.

באן ברש"י. ולמה הקדים הכתוב את מלות לקחת התרומה לאזווי עשיית המשכן. והנה על קושיא זו באמת ניתן לומר, דאילו נאמר לזווי מלאכת המשכן ברישא, היתה נשארת התנדבות התרומה בגדר הכשר בעלמא למאות הצניי. ובכדי להרבות שכר על כל מלוא ומלוא, לזה הצורא מעיקרא שיקחו לו תרומה בלי להזכיר שום סיבה להתרומה זו, ורק בחר הכי לזה על מלאכת עשיית המשכן, דעי"כ תישאר כל אחד מן הציוויים מלוא צפ"ע ולא רק הכשר להציווי השני.

בקרואי

תרומה

שמו

ר' ב"ר אבא (85)

אבן ע"פ דרך הפשט נראה לפרש באופן אחר. דהנה ציקש הצורא עולם להשרות שכינתו ציונו. ואיחא בילקוט (שס"ה), דצטעה שאל ועשו לי מקדש, אמר משה לפני הקב"ה, רבש"ע כתיב הנה השמים ושמי השמים לא יכלכלוך, ואת אומר ועשו לי מקדש. אל הקב"ה, משה, לא כשם שאתה סבור, אלא עשרים קרש צלפון ועשרים קרש צדורס ושמונה צמערב ואני יורד וממלאם שכינתי למטה דכתיב וכו' עכ"ל.

משה רבינו הי' לו חמיי על אפשרות זו שבני אדם יצו מקום מקודש בעלמא הדיון שיכול לכלול ולקלוע בקרבנו שכינתו יתצרך. והלא הארץ וכל אשר בה, והשמים ושמי השמים עם כל החכמה והגדלות שיש בהם, אינן מספיקין להיות מקום מוכשר להשראת שכינתו, וכלשון המ"ר כאן (פרשה לז) כבודו של הקב"ה מלא עליונים ותחתונים, והוא אומר עשה לי משכן. איך יתכן שיליחו כלל ישראל בעשייה זו, הו"ש ציכלתם לעשות מקום מוכשר בקדושה וגדלות ראוי שבו חוכל לשכון שכינתו יתצרך.

29

ועתה, צטעה שהלכו כלל ישראל לצנות מכון לשבתו, ולקדש ולהכשיר מקום למטה שיהי ראוי להשראת שכינתו יתצרך. הולרכו לעשות כן על ידי עשיית מטעים ווראים וגשגשים מאד צכדי שיוכל ללזר מקום מקודש כזה, ולזה ששיגו זאת ע"י מטעה נדבת לבס.

מדריך העצט קשה לאדם ליפרד מכספו וחבבו שהלעצרו אללו מחוך עמלו ויגיעתו צכדי להשיגו. גם כלל ישראל יגעו עצור ממונס, הלכו ושאלו מאת המזלרים, גם ערחו ואספו ציזת הים, והשחא דרשו מאחס להחנוד. ולא סחס נדבה, שזו צלנד אינו דבר כל כך קשה, דהרי כשהצורא מלוא שבני ישראל יתנדבו, צודאי כ"א מוכן לתרום על אחר משלו למטרה נעלית זו. אבל שיתרמו מחוך נדיבות הלצ, שישמחו ממש עם הנתינה וירלו צזה, לשם כך נדרשת גדלות נוראה ממש, וזה הי' המטעה צדיקים שהולרך צכדי לאפשר בניית מקום השראת השכינה בעלמא הדיון.

ולפי דבריו אלה מובן מאד הא דלנטווינו
 זקיקת התרומה זרישא, ורק צחר
 הכי נלטווינו זעשיית המקדש. דאילו נלטווינו
 זעשיית המשכן תחילה, הי' זה מסור מאיתנו
 כל נסיון הנתינה מתוך נדבת הלז, דהרי
 אפשר לראות גם היום כיצד אנשים מקומים
 זעיינים מפוארים למקומות התורה, ומפזרים
 הון רב על הולאות אלו, וכל זה מפני
 שמזינים שבנין הוא דבר הקיים לעד,
 ומרגשים שעי' נתינה לכזה כזו משיגים
 הם דבר גדול. משא"כ כשמשתדלים לאסוף
 עבור הולאות קיום המוסד, פוגשים זקשים.
 דזכדי לפרד ממנונו עליו הוא עמל,
 זעבור דבר הנראה כאילו היא עזרת
 וחולפת מן העולם זין רגע, הוא דבר
 השייך רק למי שיש לו רחבת הלז ומדת
 הנדיבות זאופן נפלא, ורק אדם כזה יכול
 לעשות כן מתוך שמחה והרגשה שהוא
 קונה זזה עולמות.

31

ומחמת כן מתחילה הלכו לאסוף תרומה
 רק לשם נדבת התרומה לזד.
 וכשאלו העט אודות התרומה זו, האם
 עיקרה עבור בנין או דבר גדול כמוהו,
 ענו הנבאים שאין זידיעתם שום דבר חוץ
 ממה זדיקש הצורא שיתנדבו בני ישראל.

כל אחד מה שלזו חפץ מן הדברים
 המוזכרים בקרא, וגמלא זככרה שמי שהתנדב
 אז, עבור לורך זה של כלום זבלתי נודע,
 הולכה נדבתו להיות נזענת כל כולה
 מרגשי נדיבות הלז, ורק צחר הי' מעטקה
 לדיקום הלז התאפשר להם להטוות זעייית
 המשכן, דבר שקודם לכן לא היו מסוגלים
 ויכולים להפעיל כל זמן שהי' חסר להם
 מעשה המסירות. דרק מעשה כזה הי'
 זכוחו לאפשר התקדשות מקום זתחווים
 לשריית שכינתו יתצרך, ועל ידיו ניכרת
 יותר גדלות מכל מעשי שמים ולרץ.

חטא העגל, היה בו משום התכחשות להתחייבות של "נעשה ונשמע",
 התיקון צריך להיעשות שוב בדרך של נעשה ונשמע. קודם לתת, היינו
 "נעשה" אחר כך, תוסבר להם המטרה: זהו "נשמע" נמצא איפוא, וכפי
 שמסבירים בעלי מוסר, נתינת התרומה לא היתה "היכי תמצא", אמצעי,
 לבניית המשכן. לא! אלא היה תכלית בפני עצמה, המטרה היא הנתינה.
 בניית המשכן תהיה רק תוצאה של הנתינה. לא נותנים כדי לבנות את
 המשכן, אלא בונים את המשכן כדי שיקיימו את מצוות הנתינה, לשמו
 של מקום: ויקחו לי: לשמי, דייקא.

34

מדה טובה גדולה

הראיה לזה, היא, כי אחרי שזכו לתת, אז הקב"ה לא השהה את
 הפגנת חסדו וטובו, אלא מיד, עם תום איסוף התרומות השרה עליהם
 שוב את ענני הכבוד, לא המתין עד לגמר עשיית המשכן. הרי ענני כבוד
 סוככו על בני ישראל בצאתם מארץ מצרים, אך, בעשיית העגל נסתלקו,
 ומיד עם גמר מתן התרומה חזרו. כך אנחנו מוצאים בדברי הגאון מוילנא
 בתשובתו לשאלה הידועה למה אנו חוגגים את חג הסוכות בתשרי, הלא
 הסוכות שאומר הכתוב שהושינו זכס הם ענני כבודו שהקיפן זכס לזל יכה זכס
 שרז ושמש... ואף על פי שיאלנו ממזרים זמודש ניסן, לא זינו לעשות סוכה זאמתו
 הזמן לפי שהוא ימות הקיץ ודרך כל אדם לעשות סוכה לזל ולא היתה נכרת
 עשייתנו זכס, שהם זמנות הצורא יתצרך, לכן זיהו אמתו שנעשה זמודש השזעי
 שהוא זמן הגשמים... זזה יראה לזל, שמזנות המלך היא עלינו לעשותה.

אך, הגאון מוילנא, מביא הסבר אחר: נראה, לפי שכשעשו את העגל
 נסתלקו ענני כבוד, ואז לא חזרו עד שהמחילו לעשות המשכן. ומשה ירד זיום
 הכיפורים, ולמחרת יום כיפור, הקהיל משה וזיהו על מלאכת המשכן, וזה היה
 זי"א זמשרי. וכתיב "והעם הצילו עוד זצוקר זצוקר". שני ימים: הרי י"ג זמשרי,
 וזי"ד זמשרי נטלו כל זכס לז ממשה את הזהב זמנין וזמשקל. וזט"ו המחילו
 לעשות, ואז חזרו ענני כבוד. לכן, אמתו עושים סוכות זט"ו זמשרי.

הפלא ופלא! מיד עם הפגנת התמימות על ידי עם ישראל, הקב"ה
 מסביר להם פניו ומחזיר את ענני הכבוד ואינו ממתין עד לסיום בניית

המשכן. תשובתם התקבלה מיד כי הם השכילו לתקן את המכשול על
 ידי המעשה המתאים, בלי שיצפו לתוצאות. זהו "סוף מעשה במחשבה
 תחילה", במעשה העגל הם לא חיזבו מראש את התוצאות האיומות.
 גם כאן, נהגו בתמימות והתוצאות הנפלאות באו מאליהם.

35

כיוצא בו, אנו מוצאים אצל יהושע בן נון. מי היה יכול לצפות
 מראש את הגמול שהגיע אליו תמורת תמימותו! משה רבנו שומע את
 הדין שחזירש לו הקב"ה בענין בנות זלפחד, וזכותן בירושת נכסי אביהן.
 מיד הוא מבקש: יפקוד הי' אלהי הרוחות לכל בשר איש על העדה.
 מהו העיתוי הזה? מה פתאם התעורר לדרישה זו עכשיו? אומר רש"י:
 כיון ששמע משה שאמר לו המקום: תן נחלת זלפחד לזנומיו, אמר: הגיעה שעה
 שאמצע זרכי! שירשו זני את גדולתי! מחשבתו זו של משה רבנו, היא בודאי
 תורה, כל יישותו של משה רבנו היא תורה, ובודאי שגם כאן הבין
 שמגיע לו בדין שבניו ירשו את גדולתו! אמר לו הקב"ה: לא כך עלמה
 זמחשבה לפני! מציין המדרש: נוצר תאנה יאכל פריה (משלי כז), בניד
 ישבו להם ולא עסקו בתורה. יהושע, הרבה שירתד, והרבה חלק לך
 כבוד, והוא היה משכים ומעריב בבית הוועד שלד, הוא היה מסדר את
 הספסלים, והוא פורס את המחצלות, הואיל והוא שירתד בכל כוחו,
 כדאי הוא שישמש את ישראל, שאינו מאבד שכרו!

נאות תרומה דשא 117

אך, אפשר לומר, שמאחר והמשכן בא לכפר על מעשה העגל, ומאחר
 וחטא העגל נבע מחוסר תמימות באמונתם של בני ישראל, נוצר צורך
 לתקן ביסודו, את חוסר התמימות הזו, את הפגם הזה באמונה. ואחת
 הדרכים לתיקון, הוא הפגנת תמימות מחודשת, היינו קבלת דבר הי' בלי
 ערעור ובלי הרהור, בלי פקפוק ובלי שאלות. זהו מה שנעשה כאן.
 הקב"ה דרש תרומה, בלי להסביר בשלב ראשון לאיזו מטרה! קודם כל,
 שיקיימו את דבר הי', שיעצתו ויבצעו את הצו האלהי בתמימות, ורק
 אחר כך יוסבר להם לאיזו מטרה נדרשת התרומה. ואכן בני ישראל,
 קבלו את הצו בתמימות, נתנו בשפע, ואח"כ בא הצו: "ועשו לי מקדש".
 זוהי תשובת המשקל: תיקון הפגם בתמימות על ידי הפגנת תמימות
 מושלמת.

I will add the following transformative insight that I heard from Rav Don Segal on that same trip to Israel, which offers us a powerful way to reinforce this idea in our mind every day. In our morning prayers, we bless Hashem, "*She'asah li kol tzorki* — Who did for me everything I need." Our usual interpretation of this blessing is that we are declaring that Hashem has taken care of all we need — everything from our functioning limbs to the roof over our head to the air we breathe to the family we love. It's a beautiful way to remind ourselves to be grateful for what we have and happy with our lot.

However, Rav Segal finds a deeper meaning: "Whatever happens is what needs to happen for my greatest benefit." As a *mashal*, imagine that a person heads to shul in the morning, trips over a crack in the sidewalk, and falls. Following Rav Segal's advice, he would say, "I didn't realize that I needed to trip and fall over a crack in the sidewalk, but obviously, since Hashem sent this to me, it is what I need to happen to me today."

She'asah li kol tzorki means that everything happens exactly the way it is supposed to happen; we simply were not aware that this is what we needed. Such a perspective is a higher level than saying, after the fact, that the event is a *kapparah*. It is a belief right from the outset that nothing happens that is not the result of Hashem doing good for us, whether or not we can see the benefit.

It applies to all the glitches and frustrations in life:

"I didn't realize my oven is supposed to break down on the day I want to begin cooking for Pesach."

"I didn't realize the shipment is supposed to be late. Now I know."

"I didn't realize I'm supposed to be up tonight with a teething baby. But here I am, so obviously, this is the plan."

This is an upbeat approach to life and the most sweeping

→ That's what "a life's work" means. *She'asah li kol tzorki* is not something we can learn with our mind alone. Every second of our lives, every day of our lives, we have to take these important lessons and internalize them: to rely on G-d, to connect to Him, and to trust that He is always giving us our best possible life. If we, too, make this our life's work, we can ascend the rungs of the *Chovos HaLevavos's* ladder, and merit the sublime serenity described by David HaMelech (*Tehillim* 131:2-3):

אם לא שׁוֹיֵתִי וְדוֹמְמֵתִי נִפְשִׁי כְּגִמְלָל עֲלֵי אִמּוֹ כְּגִמְלָל עֲלֵי יִשְׂרָאֵל אֵל ה' — *I stilled and silenced my soul, like a suckling child at his mother's side, my soul is like the suckling child. Let Israel hope to Hashem, from this time and forever.*

ואף שעדיין לא זכה לבנות בנין שלם, הוא עדיין אינו בבחי' של נעשה אדם נאמר בעבורך, הוא עדיין אינו מציאות אמיתי של יהודי, מ"מ ראשית דבר הוא עצם הבאת התרומה, עצם הכנת החומר שיוכל לקבל הצורה העליונה, ובכל אלו הפעולות

טובות האדם מכין חומר נפלא שמזה אפשר אח"כ לבנות בית ומקום לשכינה, וכמו שמזהה כסף ונחשת שהביאו לתרומת המשכן עדיין היו צריכים לחכמי לב שיעשו ויבנו מזה בנין לשמו ב"ה, כמו"כ אף שפעולות אלו אינם שלמים עדיין, מ"מ הרי הם כהכנת החומר שבהם ועל ידם שוב יהא אפשר אח"כ לבנות בית נפלא להש"י.

ידוע דזהב רומז על בחי' יראה וכסף רומז על בחי' כיסופין ואהבה, ועד"ז הנק' כל נקודה טובה שיש ביכולת האדם לעורר בעצמו, אם איזה נקודה של יראת שמים בחי' זהב או נקודה של אהבת הש"י בחי' כסף, הרי בזה הוא מפרישו לשמו ית' לבנות לו משכן ומקדש, ובה נאסף חומר נפלא לבנין המקדש, עם כל פעולה קטנה שיהודי עושה ואפי' בעצם תשוקתו לעשות נח"ח לפניו ית' ע"י שוב לאחמ"כ יוכל להגיע למדרגה אמיתית, ולהביא עצמו וכל הבריאה לאופן אמיתי ותיקון השלם.

פלאי פלאות! מבירא עמיקתא לאיגרא רמא! שמש בבית הכנסת, בתמימות, נבחר על ידי ההשגחה העליונה לתפקיד הכי חשוב, הכי אחראי, הכי מכובד, להנהיג את עם ישראל. אין כאן בחירות, אין כאן משאל עם, אין כאן מה שקרוי בזמננו "פרוטקציה", ולא זכות אבות. אלא: נוצר תאנה יאכל פריה. יהושע התמסר לתפקידו, תפקיד זוט, ובלתי מכובד, בתמימות, בלי לצפות לתמורה, הוא הוא שיוכה לגמול הנפלא! רעיון כזה היה רחוק מאד ממחשבתו של משה רבנו. אגב, רואים את גדולתו של משה רבנו שקיבל את הגזירה בלי לפצות פה, בלי להרהר, בלי להמשיך בשתדלנות ובתפילות כפי שעשה זאת בקשר לגזירת אי כניסתו לארץ. אלו אנשים נפלאים! אלו דוגמאות של חינוך אנו רואים כאן! וגם רואים: מה רב טובך אשר צפנת ליראיך פעלת לחוסים בך נגד בני אדם!"

37 ישנן עוד דוגמאות רבות מעין אלו, אחת הדוגמאות הברורות היא דרישת ה' ממשה, לפני קריעת ים סוף: מה תצעק אלי! דבר אל בני ישראל, ויסעו! כלום דבר קשה בשבילו יתברך, כביכול, לקרוע את

הים לפני בני ישראל לפני שיכנסו לתוכו? ומדוע לא למנוע מהם מצב של פחד, של עגמת נפש, של צעקות ותהיות על העבר! היד ה' תקצר? אלא, הוא אשר אמרנו, הקב"ה רוצה שהם יפגינו ראשונים את אמונתם, את תמימתם. אין להם אלא ליסע, שאין הם עומד בפניהם! כדאי לזכות אבותיהם, והם והאמונה שהאמינו כי ויאלו, לקרוע להם הים. (רש"י שם) מעניין מאד לראות ש"זכות אבותיהם והם, והאמונה שהאמינו כי ויצאו" כל זה איננו מספיק כדי לפתוח בפניהם את הים בלי שהם קודם, יכנסו למים, ויסכנו את עצמם עד למצב של "באו מים עד נפש"! רק אחרי שהם קפצו לים, זוהי זכות בלעדית שלהם, רק אז יצטרפו הזכויות האחרות ויובילו אותם לגדול הנסים של הבריאה: קריעת ים סוף.

אכן, תמימות וצניעות מזכות לתמורה מתאימה, לגמול גדול, להבטחת הבורא. זהו הלקח. עם ישראל נתבעין ונותנים. נתבעו למשכן ונתנו, עוד לפני שאמר להם שהתרומה מיועדת למשכן. נתנו זכו, זכו למשכן, זכו לשכינה, זכו לענני כבוד, ולהגנה כל שהותן ארבעים שנה במדברך.

בדרך כלל כאשר אדם בונה בית הרי בכל עת בנייתו עומד הוא ומצפה אימתי יגיע העבודה לסיימה וכבר יושלם זה הבנין כי כל מאווי בניית הבית הוא בכדי שיוכל לדור בתוכה ולהשתמש בה אבל אין לו נייחא בעצם הבנין, אבל בבנין בית המקדש רצון הש"י הוא בעצם הבניה, כי באמת הקב"ה כל יכול, וברגע אחד יכול לבנות בית ומשכן לשמו מה שאין כל חכמי לב יכולים לבנות כלל, אלא שרצון הש"י הוא במעשינו דווקא שאנו מצדינו נכין ונבנה מקום להשראת שכירת עוזו, ואנחנו דרי מטה נזכה להיות אושפוזאי דמלאך וישרה בתוכנו.

וזהו כל העבודה בזמן הגלות כאשר אין בית המקדש בנוי, ואין אנחנו יכולים לעלות ולראות ולעשות חובותינו, מ"מ ביגיעותינו ובמעשינו הטובים בימי הגלות, ובפרט ע"י התשוקה והגעגועים לבית המקווה, בזה אנו מכינים ובונים בית העתיד, ואף שכמה דורות עדיין לא זכו לראות הבית על מכוננו, מ"מ עצם העסק בבנין הבית הוא תענוג ונייחא לפניו ית', עדי נזכה במהרה לשלימות הבנין המקווה.

41 הראשית וההתחלה ממלאכת המשכן התחיל ב"ויקחו לי תרומה", בעצם ההפרשה שהפרישו לכבוד הש"י זהב כסף ונחושת וגו', דברים אלו בעצמותם עדיין אינם כלים המוכנים וראויים לשרת במ לפני ה' ולעבוד בהם בעבודת בית המקדש רק שהם חומרים שמהם אפשר לבנות כלי הקודש, אלא שכן הוא הסדר שמתחילה צריכים להפריש ולהכין חומרים שבהם ועל ידם אפשר לתקן ולבנות כלים נאים לשכינת עוזו, ועד"ז ראשית עבודת האדם בהכנת גופו ונפשו להיות ראוי להשראת קדושתו ית' הוא בהפרשת והכנת תרומה לשמו ית', והוא ע"י שירבה בפעולות טובות לכבודו ית' בבחי' חטוף ואכול חטוף ואכול, ואפי' בפעולות קטנות שאדם עושה לכבודו ית' מ"מ פרוטה לפרוטה מצטרפת, נאזי פעולות טובות אלו יתאספו ויתרבו עדי יזכה לבנות על ידם לבוש ובנין נפלא לכבוד שמו ית', וכפי רבות מצוותיו ומעשיו הטובים כן יהא האדם מוכן יותר לזכות לבנות משכן לכבודו ית'.